

Ο κυρ Μιχάλης Κάσιαλος

Η ζωγραφιά αυτή είναι του Κύπριου λαϊκού ζωγράφου Μιχάλη Κάσιαλου.

Ο κυρ Μιχάλης από πολύ μικρό παιδί, καθώς ζούσε ανάμεσα στα αρχαία – η Κύπρος είναι σπαρμένη από αγγεία, νομίσματα και αγάλματα πολλών χρόνων – προσπαθούσε με τα παιδικά του χεράκια να φτιάξει και κείνος τέτοια «αρχαία», γιατί φανταζόταν πως ήτανε πολύ εύκολο, αφού τόσα και τόσα φτιάχναν οι πρόγονοί του. Όμως αυτό δε βάσταξε πολύ. Οι γονείς του ήτανε χωρικοί από το χωριό Άσσια, είχανε μόνο ένα μικρό χωραφάκι και πολλά παιδιά. Μόλις λοιπόν ο Μιχάλης τέλειωσε το δημοτικό, τον βάλανε κάλφα σ' έναν τσαγκάρη και μόλις σχόλαγε από κει πήγαινε να ταΐσει τα ζωντανά, να μαζέψει τα ξύλα για το φούρνο, χίλιες δυο δουλειές του χωριού.

Όμως, έστω και τις Κυριακές, έπιανε πηλό κι έφτιαχνε αγαλματάκια και λυχνάρια. Ό,τι μέταλλο έβρισκε το σκάλιζε για να το κάνει σαν τα παλιά νομίσματα που είχε βρει οργώνοντας το χωράφι.

Πέρασαν πολλά πολλά χρόνια, το αγοράκι μεγάλωσε, παντρεύτηκε, έκανε και κείνος δικά του παιδιά, πάντα σκυμμένος στη δουλειά, μα πάντα και με τον καημό να φτιάξει κάτι δικό του με πηλό και με χρώματα.

Πέρασαν κι άλλα χρόνια, παντρεύτηκαν τα παιδιά του και του κάναν εγγόνια, άρχισε κι ο ίδιος να 'χει περισσότερο καιρό. Όμως, όταν άρχισε το 1955 ο αγώνας των Κυπρίων εναντίον των Άγγλων, που είχαν αγοράσει το νησί τους από τους Τούρκους κατακτητές, ο κυρ Μιχάλης θέλησε να βοηθήσει κι αυτός στον απελευθερωτικό αγώνα. Ήτανε όμως κιόλας γέρος, πάνω από 65 χρονών.

Είπε λοιπόν: Εγώ θα ζωγραφίσω τους αγωνιστές. Ζωγράφισε λοιπόν τους ήρωες σαν τον Αιζευκόν, τον αρχιεπίσκοπο Μακάριο, και όταν όλοι θαυμάσανε αυτή τη ζωγραφική, παράτησε πια όλη την άλλη δουλειά κι άρχισε να ζωγραφίζει από το πρωί ίσαμε το βράδυ.

Ήτανε πια 70 χρονών. Φόραγε πάντα τις βράκες και το καλπάκι του, την κατάσπρη πουκαμίσια, ρώταγε την κυρα-Ρήνη, την αγαπημένη γυναίκα του, αν της άρεσε κάθε ζωγραφιά που τέλειωνε, και σαν εκείνη του 'λεγε «ναι, είναι σπουδαία», αυτός χαιρότανε σαν να του 'λεγε μπράβο ο κόσμος ολόκληρος και ξαναριχνόταν στη δουλειά. Και μια που η Κύπρος του είχε πια λευτερωθεί κι είχε ζωγραφίσει όλους τους ήρωές της, βάλθηκε να ζωγραφίσει όλες τις ομορφιές του τόπου του, ήθη και έθιμα, ό,τι μπορούσε να εξαφανίσει ο σύγχρονος πολιτισμός.

Τώρα πια μπροστά στο φτωχικό του σπίτι μια ταμπέλα έγραφε: ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΣΙΑΛΟΣ, λαϊκός ζωγράφος, και μπαινοβγαίνουν οι άνθρωποι από το πρωί ίσαμε το βράδυ να θαυμάσουν και ν' αγοράσουν τα έργα του.

Ο Κάσιαλος που γίνηκε ζωγράφος στα εβδομήντα του χρόνια, στα ογδόντα οχτώ του ήταν διάσημος πια και καθώς αγαπούσε με πάθος το χωριό του, αποφάσισε να χτίσει μόνος του μια εκκλησία και να τη ζωγραφίσει ολόκληρη μοναχός του.

Κι αυτό το μεγάλο του όνειρο το έκανε πραγματικότητα. Το 1973 ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος εγκαινίασε την εκκλησία του κυρ Μιχάλη κι οι καμπάνες διαλαλούσαν χαρούμενες το μεγάλο γεγονός.

Όμως το θαυμαστό παραμύθι του μεγάλου Κύπριου λαϊκού ζωγράφου δεν τέλειωσε όμορφα, όπως τα παραμύθια. Τον Αύγουστο του 1974 οι Τούρκοι μπήκανε στην Κύπρο, μπήκανε στην Άσσια, κι όπως γίνεται πάντα στον πόλεμο, που τίποτα δε σέβεται, ούτε τέχνη, ούτε γεράματα, ούτε ανθρώπινες ζωές, ρήμαξαν και σκότωσαν αθώους. Ανάμεσά τους ήταν κι ο γερο-Κάσιαλος, αυτός που τόσο τραγούδησε την ελευθερία της Κύπρου και τις ομορφιές της. Όμως, αν εκείνος πέθανε, μένουν αθάνατες οι εικόνες του, σαν και κείνα τα αρχαία που 'βλεπε γύρω του μικρός και που μιλούν ακόμα για κείνους που ζήσανε πέντε χιλιάδες χρόνια πριν από εμάς.

Τατιάνα Μιλλιέξ